

Εθνική Επιτροπή «Περιβάλλον και Υγεία του Παιδιού» (ΕΕΠΥΠ)

ΕΚΤΕΝΗΣ ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ 2022 Συνεισφορά στην ετήσια έκθεση του Υπουργείου Υγείας 2022 <http://www.paidi.com.cy/>

Η Εθνική Επιτροπή έχει αποστολή την προστασία του εμβρύου και του παιδιού από περιβαλλοντικούς κινδύνους και την ελαχιστοποίηση των ασθενειών περιβαλλοντικής αιτιολογίας που μπορούν ν' αποφευχθούν, κυρίως μέσω της μείωσης της έκθεσης του παιδιού και του εμβρύου σε αποδεδειγμένους, θεσμοθετημένους αλλά και άλλους δυνητικούς και αναδυόμενους τοξικούς παράγοντες (π.χ. χημικές ουσίες, μη ιονίζουσα ακτινοβολία), που αν και οι επιπτώσεις τους δεν έχουν απόλυτα αποδειχθεί, οι κίνδυνοι έχουν σοβαρά τεκμηριωθεί. Στις αρμοδιότητές της εμπίπτουν η ευαισθητοποίηση, η ενημέρωση και η εκπαίδευση των επαγγελματιών υγείας και της κοινωνίας των πολιτών, η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών και επιστημονικά τεκμηριωμένων εισηγήσεων στον Υπουργό Υγείας και άλλους Υπουργούς, στην Βουλή των Αντιπροσώπων και άλλες Αρχές. Απώτερος στόχος είναι η έγκαιρη διαμόρφωση πολιτικών, νομοθεσιών και βέλτιστων πρακτικών πρόληψης, βασισμένων στην Επιστήμη (science-based), στην Αρχή της Προφύλαξης και τις βασικές αρχές της Δημόσιας Υγείας.

Το 2022, η Επιτροπή υλοποιώντας τον διαχρονικό της στόχο για πρόληψη και προστασία του παιδιού από τις επιδράσεις των τοξικών ουσιών και άλλων περιβαλλοντικών κινδύνων, συνέχισε τις προσπάθειες για συνεχή ενημέρωση για τις επιστημονικές εξελίξεις και μεταφορά της γνώσης σε δράσεις εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης του κοινού καθώς και στήριξης πολιτικών στην βάση της επιστήμης (science-based decision making). Η δράση της Επιτροπής βασίζεται πρωτίστως στο δίδυμο επιστημονική προσέγγιση (επιστημονική διερεύνηση - τεκμηρίωση), και εφαρμογή της Αρχής της Προφύλαξης COM(2000). Η διάχυση της γνώσης γίνεται μέσω της ετοιμασίας επιστημονικά τεκμηριωμένων υπομνημάτων, υλικού διαφώτισης/ενημέρωσης, της ιστοσελίδας, των ΜΜΕ και του Facebook.

Η ανανεωμένη ιστοσελίδα μας που φιλοξενείται στο <<http://www.paidi.com.cy/>> επικαιροποιείται συνεχώς, με την ανάρτηση άρθρων και άλλου υλικού, στην ελληνική και στην αγγλική και έχει απήχηση στο ευρύ κοινό, αλλά και στους επαγγελματίες Υγείας. Υλικό που αναρτάται στην ιστοσελίδα δημοσιεύεται και μέσω του Facebook, ως επιπρόσθετου τρόπου δικτύωσης και άμεσης επικοινωνίας με το ευρύ κοινό και τους επαγγελματίες υγείας. Η δικτύωση έχει αναπτυχθεί και μέσω του ενημερωτικού δελτίου (Newsletter), το οποίο αποστέλλεται σε 397 εγγεγραμμένους συνδρομητές.

Το Σχέδιο Δράσης της ΕΕΠΥΠ για το 2022 είχε υλοποιηθεί στο πλαίσιο του Προϋπολογισμού Διαφώτισης. Η Δραστηριότητα της Επιτροπής στο πλαίσιο των όρων εντολής της κινήθηκε το 2022 σε 4 άξονες:

(Α) Συμβουλευτικό - Επιστημονικό - Έρευνα, (Β) Ενημέρωση - Ευαισθητοποίηση, (Γ) Εκπαίδευση, και (Δ) Διεθνής Συνεργασία με επιστημονικούς φορείς - Συμμετοχή σε Επιτροπές - Διεθνής Αναγνώριση.

Το 2022 θεμελιωθήκαν 3 στόχοι αιχμής τόσο σε επιστημονικό/συμβουλευτικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο ενημέρωσης/ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης:

1. **Μείωση των Επιπτώσεων της κατάχρησης της Ασύρματης Τεχνολογίας στα παιδιά - Αξιοποίηση της τεχνολογίας με ασφάλεια**
2. **Παθητικό Κάπνισμα & Άτμισμα: Ανάδειξη των κινδύνων - Προφύλαξη από όλες τις μορφές «καπνικών» προϊόντων**
3. **Ρυπασμένος Αέρας/Κλιματική Κρίση και Υγεία: Μείωση της ρύπανσης στον εσωτερικό χώρο - Προφύλαξη από την σκόνη και τους αέριους ρύπους**

A) Επιστημονικός - Συμβουλευτικός ρόλος - Έρευνα: Η ΕΕΠΥΠ με σχετικές αναρτήσεις στην ιστοσελίδα ή παρεμβάσεις όπου της ζητηθεί τοποθετείται επιστημονικά για διάφορα θέματα.

Σε συμβουλευτικό επίπεδο, καταβάλλεται διαχρονική προσπάθεια ενσωμάτωσης των Αρχών της Πρόληψης σε νομοθετικό επίπεδο, αλλά και στη διαμόρφωση πολιτικών «science based» για αποτελεσματική Προφύλαξη των Παιδιών από τοξικούς παράγοντες. Από την Βουλή ζητήθηκε και ετοιμάστηκε σχετικό Υπόμνημα. Στις 31/01/2022, η ΕΕΠΥΠ είχε παρέμβαση στη σύσκεψη της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ίσων Ευκαιριών μεταξύ Ανδρών και Γυναικών. Η Πρόεδρος της ΕΕΠΥΠ τεκμηρίωσε τη σημασία της ένταξης των αρχών και προνοιών της Ανακοίνωσης της Ε.Ε. COM(2000) «Αρχή της Προφύλαξης» στο νομοθετικό και ρυθμιστικό πλαίσιο για αποτελεσματική Πρόληψη και Προφύλαξη της Υγείας και ιδίως των παιδιών. Κατόπιν αιτήματος της Βουλής ετοιμάστηκε σχετικό Υπόμνημα.

Η έρευνα, λόγω μη διαθέσιμων πόρων και της μη ύπαρξης δυνατότητας εξωτερικής χρηματοδότησης της Επιτροπής από Ευρωπαϊκά Κονδύλια, γιατί η Επιτροπή δεν έχει αποκτήσει νομική οντότητα, περιορίζεται υποχρεωτικά σε παρακολούθηση της διεθνούς βιβλιογραφίας. Μεταξύ άλλων, γίνεται συστηματική βιβλιογραφική έρευνα/ανασκόπηση των δεδομένων για την Ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία Ραδιοκυμάτων (ΗΜΑ/RF) καθώς και για διάφορα άλλα θέματα αιχμής. **Η βιβλιογραφία αποτελεί το υπόβαθρο των παρεμβάσεων και των εκστρατειών της Επιτροπής** και είναι αναρτημένη στον σύνδεσμο: https://paidi.com.cy/wp-content/uploads/2022/12/REF_Com-Position-DEC22-F.pdf

B) Ενημέρωση - Ευαισθητοποίηση, βασισμένες στο δίδυμο «**Επιστημονική τεκμηρίωση και Αρχή της Προφύλαξης COM(2000)**».

Βασικός πυλώνας για το 2022 η ολοκληρωμένη εκστρατεία ενημέρωσης των εγκύων και νέων γονιών για τοξικούς παράγοντες που επηρεάζουν το έμβρυο και το παιδί με διανομή υλικού και διαλέξεις σε νέους γονείς, η οποία συνεχίζεται και το 2023. Γίνεται με τη συνεργασία της Παιδιατρικής Εταιρείας, της Εταιρείας Περιγεννητικής Ιατρικής Κύπρου και του Κέντρου Προληπτικής Ιατρικής «Αμερίκος Αργυρίου».

Συνεχίζονται οι διαχρονικές εκστρατείες για διάφορα θέματα πρόληψης των κινδύνων από τοξικούς παράγοντες όπως: παθητικό κάπνισμα, τοξικά χημικά, ασφαλή παιχνίδια και προφύλαξη από την ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία ασύρματης επικοινωνίας και την κατάχρηση των πολυμέσων και του εθισμού. Γίνονται με διαλέξεις, παρεμβάσεις σε εκπομπές στα ΜΜΕ, άρθρα από τη διεθνή βιβλιογραφία και διαδικτυακή προώθηση ανακοινώσεων και υλικού στην ιστοσελίδα που διατηρεί η Επιτροπή και στη σελίδα της στο Facebook. Συνεχίστηκε η πολύπλευρη **εκστρατεία ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης «Ζώντας με την Τεχνολογία η Υγεία των Παιδιών Παραμένει Αναφαίρετο Δικαίωμα και Υποχρέωση Όλων».** Στόχος, η αξιοποίηση της τεχνολογίας υπό την προϋπόθεση της Προφύλαξης της Υγείας των Παιδιών. Εστιάζουμε στον περιορισμό κάθε αχρείαστης έκθεσης, καθώς και του ΕΘΙΣΜΟΥ που η κατάχρηση προκαλεί. Η εκστρατεία βασίζεται στην Διακήρυξη της Λευκωσίας 2017 για τα Ηλεκτρομαγνητικά Πεδία Ραδιοκυμάτων,

καθώς και στις θέσεις του Ευρωκοινοβουλίου, του Συμβουλίου της Ευρώπης, τις εισηγήσεις του Ιατρικού Κόσμου παγκόσμια και την υπάρχουσα σημαντική επιστημονική τεκμηρίωση των κινδύνων που ενέχει η ακτινοβολία της ασύρματης τεχνολογίας (EMF/RF).

Ειδικότερα έγιναν τα εξής:

- Δημιουργία ενημερωτικού υλικού:
 1. Στο πλαίσιο της εκστρατείας «Πρόληψης και προφύλαξης των παιδιών από χημικούς και τεχνολογικούς κινδύνους» που προωθήθηκε σε συνεργασία με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο για την εκπαίδευση των νηπιαγωγών, δημιουργήθηκε ειδικό βίντεο 5:42 λεπτών για την ευαισθητοποίηση των παιδιών προσχολικής ηλικίας, με τίτλο «Τα μικρά παιδιά μαθαίνουν να αυτοπροστατεύονται από την ακτινοβολία κινητών τηλεφώνων, tablets κ.ά.». Το βίντεο κυκλοφόρησε και με αγγλικούς υπότιτλους: [Children learn to protect themselves from mobile phone and tablet radiation - CNCECH 2022 - YouTube](#)
 2. Δημιουργήθηκε σε συνεργασία με το ΓΤΠ ειδικό Βίντεο για τη σωστή χρήση της τεχνολογίας και προωθείται στα τηλεοπτικά κανάλια: [ΕΕΠΥΠ - "Αξιοποιούμε την τεχνολογία με ασφάλεια" \(2023\) - YouTube](#)
 3. Έκδοση του βιβλιαρίου «Τι πρέπει να γνωρίζεις για την ασύρματη ακτινοβολία και το μωρό σου», το οποίο εκτυπώθηκε στα ελληνικά (4100 τεμάχια) και τα αγγλικά (1665 τεμάχια).
 4. Επανεκτυπώθηκαν αντίγραφα οδηγιών για αναπλήρωση υλικού.
- Δημιουργήθηκε σειρά ψηφιακών θεματικών συζητήσεων τύπου Podcast με τίτλο «Παιδιών Ασπίδα». Θέματα αιχμής: η ασύρματη τεχνολογία, οι χημικές ουσίες σε προϊόντα για παιδιά, η ατμοσφαιρική ρύπανση, η σωστή διατροφή των παιδιών, κ.ά.
 - [Επεισ. 1: Podcast "Παιδιών Ασπίδα", ΕΕΠΥΠ: Ασύρματη τεχνολογία και παιδί - YouTube](#)
 - [Επεισ. 2: Podcast "Παιδιών Ασπίδα", ΕΕΠΥΠ: Ο αέρας και η υγεία του παιδιού - YouTube](#)
 - [Επεισ. 3: Podcast "Παιδιών Ασπίδα", ΕΕΠΥΠ: Κίνδυνοι και Προφύλαξη των παιδιών από τις χημικές ουσίες - YouTube](#)
 - [Επεισ. 4: Podcast "Παιδιών Ασπίδα", ΕΕΠΥΠ: Διατροφή και υγεία του παιδιού - YouTube](#)
- Έγινε ανασχεδιασμός της ιστοσελίδας για καλύτερη προσβασιμότητα και για να είναι περισσότερο φιλική προς τον χρήστη.
- Πρωώθηση υλικού της ΕΕΠΥΠ μέσω Facebook. Έγιναν πληρωμένες διαφημίσεις ενημερωτικού υλικού και της Ημερίδας 2022.

Γ) Εκπαίδευση: Καθώς η πρόκληση για την προστασία του εμβρύου και του παιδιού βασισμένη στο δίδυμο «Επιστημονική τεκμηρίωση και Αρχή της Προφύλαξης» είναι τεράστια, διαχρονικός στόχος της ΕΕΠΥΠ είναι η εκπαίδευση-ευαισθητοποίηση και η ενδυνάμωση για αποτελεσματική ΠΡΟΛΗΨΗ.

Ετήσια Ημερίδα:

Στις 15 Οκτωβρίου 2022, πραγματοποιήθηκε η 18η ετήσια Ημερίδα της Επιτροπής, η οποία συνδιοργανώθηκε με την Παιδιατρική Εταιρεία Κύπρου (ΠΕΚ) και την Εταιρεία Περιγεννητικής

Ιατρικής Κύπρου (ΕΠΙΚ). Η Ημερίδα τέλεσε υπό την αιγίδα του τέως Υπουργού Υγείας κ. Μιχάλη Χατζηπαντέλα, ενώ υλοποιήθηκε με τη στήριξη του Ινστιτούτου Νευρολογίας και Γενετικής Κύπρου.

Η Ημερίδα αποτελείτο από δύο Ενότητες: την Ενότητα Α' «Το Περιβάλλον και η Υγεία της εγκύου και του εμβρύου: Εμβρυϊκός προγραμματισμός - Προγεννητικές και περιγεννητικές εκθέσεις - επιπτώσεις - πρόληψη» και την Ενότητα Β' «Οι σύγχρονες προκλήσεις για την υγεία του παιδιού: Διαταραχές - Εθισμοί - Επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και της Covid-19 στην ψυχοσωματική Υγεία των παιδιών». Η Ημερίδα φιλοξένησε διακεκριμένους ομιλητές διεθνούς κύρους από την Κύπρο, την Ελλάδα και τις ΗΠΑ, οι οποίοι κάλυψαν ένα ευρύ φάσμα θεμάτων.

Εκπαίδευση Νηπιαγωγών:

Σε συνεργασία με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, την ΟΕΒ και το Σύνδεσμο Ιδιωτών Νηπιαγωγών ξεκίνησε ο προγραμματισμός για υλοποίηση σχετικής εκπαίδευσης.

Δ) Διεθνής Συνεργασία με επιστημονικούς φορείς - Συμμετοχή σε Επιτροπές - Διεθνής Αναγνώριση.

Η Επιτροπή αναπτύσσει τη συνεργασία της με επιστημονικές οργανώσεις, ιατρικούς συλλόγους και άλλους φορείς στην Κύπρο και το εξωτερικό (Ελλάδα, Ισραήλ, Αυστρία, ΗΠΑ, Γερμανία και Ιταλία). Το 2022 ενισχύθηκε η συνεργασία με το Κέντρο Προληπτικής Παιδιατρικής «Αμερίκος Αργυρίου» και την Εταιρεία Περιγεννητικής Ιατρικής Κύπρου.

Η Επιτροπή μετέχει στην Επιτροπή Πρόληψης Ατυχημάτων και Δηλητηριάσεων, στην Εθνική Επιτροπή και στη Διαφωτιστική Επιτροπή κατά του Καπνίσματος, στην Επιτροπή Παρακολούθησης της Στρατηγικής για τα Δικαιώματα του Παιδιού στην Υγεία και επίσης συμμετέχει ενεργά στις σχετικές δραστηριότητες και στις διαφωτιστικές καμπάνιες του Υπουργείου Υγείας. Η Επιτροπή συνεργάζεται στενά με τον Παγκύπριο Ιατρικό Σύλλογο και την Παιδιατρική Εταιρεία Κύπρου.

Συνεχίζεται η διεθνής αναγνώριση και καταξίωση του έργου της Επιτροπής. Στις 14-16 Δεκεμβρίου 2022, διοργανώθηκε το διαδικτυακό συνέδριο με τίτλο "III BRAZILIAN MEETING OF ELECTROMAGNETIC PROTECTION - Electromagnetic Radiation and Care for Our Children". Έμπνευση για τη διοργάνωση του συγκεκριμένου συνεδρίου, όπως δήλωσαν οι ίδιοι οι διοργανωτές, αποτέλεσε η καμπάνια της ΕΕΠΥΠ με τίτλο «Ζώντας με την Τεχνολογία η Υγεία των Παιδιών Παραμένει Αναφαίρετο Δικό τους Δικαίωμα και Δική μας Υποχρέωση». Η πρόεδρος της ΕΕΠΥΠ Δρ. Στέλλα Κάννα Μιχαηλίδου κλήθηκε να ανοίξει το συνέδριο, ως κεντρικός ομιλητής, με την παρουσίαση «Beyond the glow of digitalization, the iceberg of health effects of non-ionizing radiation on our children is emerging».

Η αναγνώριση διεθνώς του επιστημονικού κύρους και του έργου της Επιτροπής και κατ' επέκταση του Υπουργείου Υγείας της Κύπρου είναι συχνή και αφορά την πολιτική και τη δράση μας για την Προφύλαξη του αναφαίρετου δικαιώματος των παιδιών στην Υγεία. Η στήριξη του Υπουργείου Υγείας στο έργο μας χαρακτηρίζεται διεθνώς ως Πρότυπο Παράδειγμα σωστής Πολιτικής με Έμπρακτη προσήλωση στις Αρχές της Δημόσιας Υγείας και το έργο της Επιτροπής διεθνώς αναγνωρίζεται ως πρωτοποριακό και πολύ υψηλών (science-based) προδιαγραφών. Η Κύπρος, διατηρεί τον τίτλο που της δόθηκε από τον ΓΔ της WHO το 2004 (Vienna WHO meeting on

Children's Environment and Health), ως το μικρό νησί με το μεγάλο αποτύπωμα στην Προφύλαξη των παιδιών. Γεγονός ενδεικτικό της αξιοπιστίας του έργου της Εθνικής Επιτροπής και της αποδοχής της από την διεθνή επιστημονική και ιδιαίτερα την ιατρική κοινότητα, είναι η υιοθέτηση του ενημερωτικού βίντεο μας για την προστασία των παιδιών από την ακτινοβολία της ασύρματης επικοινωνίας (παραγωγής 2015), το οποίο το 2021 μεταφράστηκε στα γερμανικά και τέθηκε υπό την αιγίδα του Ιατρικού Συλλόγου Βιέννης/Αυστρίας. Εκτός από το συγκεκριμένο βίντεο και τα υπόλοιπα βίντεο της σειράς και οι οδηγοί μας μεταφράζονται και ταξιδεύουν στην Ευρώπη (Αυστρία, Σουηδία, Τσεχία, Γαλλία, Εσθονία), στο Ισραήλ, στις ΗΠΑ, στην Αυστραλία κ.α., και το πιλοτικό πρόγραμμα της μείωσης της έκθεσης των παιδιών στην ΗΜΑ/RF στο Μακάρειο Νοσοκομείο χαρακτηρίζεται ως πρωτοποριακό.

Η ΕΕΠΥΠ διαθέτει πολύπλευρη διεθνώς αναγνωρισμένη εμπειρογνωμοσύνη και μπορεί να συμβάλλει, στο πλαίσιο των όρων εντολής της, συμβουλευτικά αλλά και ουσιαστικά στις προσπάθειες του Υπουργείου Υγείας για έγκαιρη Αναγνώριση και Εκτίμηση των Κινδύνων, Πρόληψη και Προφύλαξη της υγείας των παιδιών από κινδύνους περιβαλλοντικής αιτιολογίας. Η επιδιωκόμενη νομική κατοχύρωση της Επιτροπής θα ενίσχυε την αυτοτέλεια και τον συμβουλευτικό ρόλο της, την αποτελεσματικότητά της και τη δυνατότητα εξασφάλισης χρηματοδότησης από την Ευρωπαϊκή Ένωση και άλλες πηγές.

Η ΕΕΠΥΠ εκφράζει τις θερμές ευχαριστίες της προς τον τέως Υπουργό Υγείας κ. Μ. Χατζηπαντέλα, την Γενική Διευθύντρια Δρα Χρ. Γιαννάκη και την Πρώτη Λειτουργό του Υπουργείου Δρα Ό. Καλακούτα για τη συνεχή στήριξη του έργου της. Επίσης, ιδιαίτερες ευχαριστίες στον Δρα Π. Αγαθαγγέλου, Πρόεδρο του Παγκύπριου Ιατρικού Συλλόγου και στον Δρα Μ. Αναστασιάδη, Πρόεδρο της Παιδιατρικής Εταιρείας Κύπρου, για τη διαχρονική και άριστη συνεργασία.